

форми жанрового синтезу (Л. Колодуб, О. Костін, Є. Станкович), багатоманітність композиторських технік та індивідуалізація художніх рішень (Л. Юріна).

Еволюційний процес концертного жанру для мідних духових інструментів в українській музичній культурі не припиняється дотепер: на концертній естраді з'явилися Концертино для тромбона й фортепіано Л. Донник, "Байки" для валторни та фортепіано В. Николаєва, "Deo Volentem" для труби та струнного квартету А. Томльонової, "Маятник" для тромбона й маримби О. Щетинського та багато інших, що вимагають подальшого дослідження розвитку вітчизняного концерту для мідних духових інструментів. Також потребує спеціального дослідження загальнотеоретична проблема жанру в його особливому тлумаченні – як своєрідного цілісного явища, яка тут була порушена лише в плані постановки питання.

1. Зинькевич Е. С. Логика художественного процесса как историко-методологическая проблема / Е. С. Зинькевич // Музично-історичні концепції у минулому і сучасності. – Львів : Сполом, 1997. – С. 49–55.
2. Крыжановский Ф. П. Украинский концерт для тромбона в аспекте становления и развития жанра : дис. ... канд. иск. : 17.00.03 / Крыжановский Федор Петрович. – Одесса, 2006. – 181 с.
3. Мочурад Б. І. Концерт для труби в аспекті жанрово-стильової еволюції : дис. ... канд. мистецтв : 17.00.03 / Мочурад Богдан Іванович. – Львів, 2005. – 185 с.
4. Палійчук І. Український концерт для мідних духових інструментів: особливе трактування жанру / І. Палійчук // Музична україністика: сучасний вимір : зб. наук. ст. пам'яті композитора й музикознавця, доктора мистецтвознавства, професора Антона Мухи / ред.-упоряд. О. Кушнірук. – К. : ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, 2009. – Вип. 3. – С. 218–226.
5. Посвалюк В. Т. Мистецтво гри на трубі в Україні / В. Т. Посвалюк. – К. : КНУКіМ, 2006. – 400 с.
6. Шип С. Музичний жанр в методологічному аспекті / С. Шип // Культурологічні проблеми української музики (наукові дискурси пам'яті І. Ф. Ляшенка). Науковий вісник НМАУ ім. П. Чайковського. – К., 2002. – С. 154–177.

В статье рассмотрено вопросы теории и истории жанра украинского концерта для медных духовых инструментов, что раскрывается как целостное и в то же время многоаспектное явление, созданное концертами для трубы, валторны, тромбона, тубы. В работе также кратко прослежено пути становления и развития концерта при участии солирующих медных духовых инструментов в украинской музыкальной культуре второй половины XX века.

Ключевые слова: жанр, концерт, медные духовые инструменты, украинская музыка, исполнительское искусство.

The purpose of the article is to give the reader some information on the theory and history of the Ukrainian concert for brass wind instruments. It is considered as a complete and many-sided phenomenon, which consists of the concert for trumpet, for horn, for trombone and for tube. The work is researches the trends of formation and development of the concert for solo wind instruments with orchestra in the Ukrainian musical culture of the two half of the XX century.

Key words: genre, concert, brass wind instruments, Ukrainian music, performing art.

УДК 785.16

Мирон Черепанин, Марина Булда

МУЗИЧНА ТВОРЧІСТЬ І НАУКОВІ ПОШУКИ ДУЕТУ АКОРДЕОНІСТІВ "КОНЦЕРТИНО" (інноватика в галузі міжнародного співробітництва)

У статті висвітлюються концертно-виконавський, педагогічний і науковий напрями діяльності дуету акордеоністів "Концертино", аналізуються індивідуальність виконавського стилю та специфіка його втілення у творчості колективу, обґрунтовується ефективність інноваційних проєктів у галузі міжнародного співробітництва.

Ключові слова: дует акордеоністів, виконавський стиль, напрями діяльності, концертне виконавство, міжнародне співробітництво.

Одним із важливих компонентів музичної діяльності кафедр Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника є вокальне й інструментальне ансамблеве виконавство, яке має багаторічні традиції й широкі перспективи розвитку в епоху технологічних досягнень сучасного суспільства. Дослідження творчої діяльності вокальних, інструментальних та хореографічних ансамблів навчального закладу є особливо *актуальним* у контексті збереження і примноження мистецького доробку творців професійного мистецтва, збагачення культури краю здобутками цих колективів. Сьогодні на часі постає питання про фіксацію аудіо-й відеоматеріалу із записами ювілейних і святкових концертів, творчих звітів та створення спеціального інформаційно-музичного фонду з метою передачі досвіду відомих в Україні та за її межами виконавців для молодих викладачів і студентів. Саме таке завдання ми поставили перед собою і керівниками колективів напередодні святкування 10-річного ювілею створення Інституту мистецтв.

Метою статті є ознайомлення читачів з концертно-виконавським, педагогічним і науковим напрямом діяльності дуету акордеоністів “Концертіно”, виконавським стилем та специфікою його втілення у творчості ансамблю, інноваційними проектами в галузі міжнародного співробітництва.

Серед багатьох мистецьких колективів, які впродовж чотирьох десятиліть були створені на музичному факультеті Івано-Франківського педагогічного інституту ім. В. Стефаника, а згодом в Інституті мистецтв Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, – дует акордеоністів “Концертіно”. Ансамбль заснований у 2000-му році за участю Мирона Черепанина (доктор мистецтвознавства, професор, заслужений артист України, завідувач кафедри музикознавства та акордеонного мистецтва) і Марини Булди (кандидат мистецтвознавства, доцент). Музиканти є володарями кубків “Золотої Ніки” (2004, 2005), медалі “Вищої ліги метрів світового акордеона” (2005), відзначені дипломами лауреатів міжнародних конкурсів і фестивалів, почесними грамотами й подяками (*додаток 1*).

Дует став одним із небагатьох в Україні, виконавський стиль якого відзначається творчою індивідуальністю, вишуканою естрадно-джазовою манерою гри, оригінальністю ансамблевого аранжування. Тематика концертної програми колективу відображає різноманітні стилі, малі й великі форми акордеонної музики й нараховує близько 50-ти концертних опрацювань творів популярної класики, народних мелодій, музики в стилі “ретро”, традиційного й сучасного танго, естрадно-джазових композицій (*додаток 2*).

Сфера творчих інтересів учасників дуету “Концертіно” охоплює концертно-виконавський, педагогічний і науковий напрями діяльності. Серед них провідним є *концертне виконавство*. Географія гастрольних подорожей дуету охоплює міста України, Росії, Угорщини, Польщі, Литви. Колектив брав участь у різноманітних фестивалях академічної, народної й естрадно-джазової музики: відкриттях та гала-концертах Міжнародного кінофестивалю (Егер, 2003, 2004, 2006), II і III Міжнародних фестивалів “Гармоника – душа Росії” (Москва, 2004, 2005), у телевізійній програмі Яна Табачника “Честь имею пригласить” (Київ, 2005), днів Івано-Франківської області в Опольському воєводстві (2005), XV Міжнародного семінару-фестивалю акордеоністів (Паланга, 2009); IX Міжнародного фестивалю акордеонної музики (Кошалін, 2009), VIII Балтійського фестивалю науки (Слупськ, 2010), I і V Міжнародних конкурсів-фестивалів акордеонно-баянного виконавського мистецтва “АссоHoliday” (Київ, 2006, 2010).

Про участь дуету в конкурсах і фестивалях неодноразово з великим захопленням відгукувалася українська та міжнародна преса. Відомий російський музикознавець, професор Ю. Ястребов у фаховому журналі “Народник” писав: “Честь відкрити фестивальну програму “АссоHoliday” була представлена акордеонному дуєтові “Концертіно” з Івано-Франківська в складі заслуженого артиста України Мирона Черепанина й Марини Булди, які відзначають у цьому році десятирічний ювілей творчого союзу. Полька “Трік-трак” І. Штрауса, танго “Любовні посмішки” П. Фросіні й естрадна мініатюра З. Конфрі з багатообіцяючою назвою “Запаморочливі пальці” у виконанні дуету стали свого роду заставкою, прелюдією до яскравого святкового феєрверку різноманітної концертної програми” [14].

Детальніше зупинимося на концертно-виконавській діяльності дуету “Концертіно” за два минулі роки. Так, у 2009 році музиканти побували в Литві. Організаторами цієї поїздки були ректор Литовської академії музики і театру, професор Едуардас Габніс і Президент Асоціації

акордеоністів Литви, професор Річардас Свяцкявічюс. Музиканти представляли Україну на XV Міжнародному літньому фестивалі-семінарі акордеоністів, що відбувся в курортному містечку Паланга. Виконавці мали честь відкривати фестиваль сольною концертною програмою, а також брати участь у роботі науково-практичного семінару, репетиціях оркестру акордеоністів і виступати в гала-концерті.

Сім днів роботи фестивалю-семінару були насичені надзвичайно цікавими подіями, концертами, зустрічами з педагогами музичних закладів Литви та знаменитими митцями країн СНД і Європи. Музиканти запозичили корисний досвід, який можна назвати Школою акордеонного мистецтва щодо організації оркестру акордеоністів, концертного виконавства, сучасної методики викладання тощо. Весь цей інформаційний матеріал використовується в особистій творчості й практичній роботі зі студентами.

Дует акордеоністів не оминув увагою й українську діаспору, яка проживає в Литві, зокрема, у її столиці Вільнюсі. Творча зустріч з громадою відбулася в приміщенні Української світлиці, де музиканти виступили з концертом, а також передали для бібліотеки товариства авторські видання книжок.

На IX Міжнародний фестиваль акордеонної музики в польському місті Кошалін дует був запрошений у вересні 2009 року. Організатори цієї події доручили музикантам виступити з концертом у день відкриття фестивалю, який традиційно відбувається в катедральному соборі міста. Переповнений зал глядачів з великим захопленням сприймав виступ дуету, виконавська майстерність якого захоплювала почуття людей, виражені щирими оплесками та вдячними словами визнання.

Організатори фестивалю також залучали українських виконавців як досвідчених професіоналів до роботи з оркестрами акордеоністів і проведення майстер-класів. Слід відзначити, що акордеонне виконавство є надзвичайно популярне в культурно-виховній діяльності мистецьких та освітянських закладів Польщі. До аматорського, а згодом і професійного музикування залучаються діти від 4–5 років. В акордеонних та камерних ансамблях беруть участь учнівська й студентська молодь, а також люди старшого віку, професія яких не пов'язана з музикою. Таке поєднання в одному колективі різновікових категорій має суттєві позитивні результати в справі музично-естетичного виховання. Захоплення ансамблевим виконавством стає настільки серйозним, що переважна більшість учасників продовжує навчання у вищих музичних закладах Польщі.

Наприкінці травня 2010 року учасники дуету були запрошені ректором Поморської академії в Слупську (Польща) професором Романом Дроздом для участі в концертах, які відбувалися в рамках VIII Балтійського фестивалю науки. Митці з Івано-Франківська представляли свою виконавську майстерність на регіональному освітянському форумі, фестивалі слов'янської культури Поморського краю, а також проводили майстер-клас для студентів місцевого Інституту музики. Ректорат Поморської академії, організатори регіонального освітянського форуму та дирекція Слупської філармонії вручили Миронові Черепанину й Марині Булді спеціальний диплом та висловили вдячність за участь у цих заходах і високий музичний професіоналізм. Творчі зустрічі були підкріплені письмовою угодою про співпрацю між Інститутом музики та Інститутом мистецтв, що в майбутньому сприятиме зближенню фахово споріднених навчальних підрозділів у напрямі проведення спільних наукових конференцій, обміну музичними колективами, навчання студентів тощо.

Крім участі у фестивалі, концерти відбувалися на запрошення українських громад Слупська й Битома, сім'ї яких пережили трагічні роки післявоєнного періоду. З великою насолодою молодь і старше покоління українців вслухалися в кожен музичний твір. Особливе захоплення викликав Козачок із симфонії невідомого автора, у фіналі якого був використаний старовинний козацький інструмент “Журавель”.

Улітку того ж року дует був запрошений для участі в концертах із серії “Музика – бальзам для душі”, які відбувалися на відкритих площадках та в концертних залах Великопольського воєводства. Центральним став виступ, що відбувся в приміщенні парафіяльного костелу м. Сераков за участю органіста Познанської академії музики Вальдемара Гавейновича. Оригінальне поєднання органної музики з акордеонною справило незабутнє враження на присутніх у храмі людей, серед яких були представники влади, інтелігенції і духовенства. У концерті зву-

чали твори світової класики, музика різних епох і стилів, традиційне й “нове танго” А.П’яцолли, естрадно-джазові композиції сучасних авторів. Крім концертів, музиканти надавали фахову допомогу учасникам місцевого оркестру акордеоністів. На заняттях з дітьми та керівниками оркестру зверталася увага на розвиток технічних навиків гри, формування основ ансамблевого виконавства, підбір педагогічного репертуару тощо.

Активна концертна діяльність дуету дала поштовх до створення міжнародних мистецьких проектів. Спільно з ректоратом Прикарпатського національного університету та дирекцією Інституту мистецтв складені відповідні угоди про наукову й культурну співпрацю між навчальними закладами та осередками культури України, Росії і країн Європи. Співорганізаторами цих проектів є: Музей російської гармоніки Альфреда Мірека (Москва); Міжнародний творчий центр Яна Табачника й Вища ліга метрів світового акордеона (Київ); Литовська академія музики і театру; Вільнюський оркестр акордеоністів “Консона”; Академія Поморська в Слупську; Центр культури м. Кошалін і квінтет акордеоністів “Fantini Akkord Kvintet” (Польща).

Співпраця на міжнародному рівні відбувається шляхом обміну мистецькими колективами, проведення концертів і майстер-класів провідними педагогами вищих навчальних закладів. Організуються творчі зустрічі зі студентами й педагогами, концерти солістів і професійних колективів. Безпосередня участь дуету в запланованих заходах суттєво збагачує ці проекти новими формами діяльності, зокрема, це: виступи на відкриттях фестивалів з концертною програмою, робота в журі Міжнародного конкурсу-фестивалю “АссоHoliday” (Київ, 2005–2010), виступи на міжнародних науково-практичних семінарах. Здобуті результати знаходять своє висвітлення в українських і зарубіжних наукових часописах, виданнях навчальних посібників та монографій.

Концертно-виконавська діяльність дуету успішно поєднується з організацією творчих зустрічей та концертів з професійними музикантами-виконавцями, ансамблевими й оркестровими колективами, які відбувалися за участю мистецьких колективів Польщі та Литви. Зокрема, квінтет акордеоністів “Fantini Akkord Kvintet” (м. Кошалін, Польща) був залучений до урочистостей з нагоди Дня університету та виступив з концертом у залі обласної філармонії (2009). У травні 2010 року в Івано-Франківську перебував Вільнюський оркестр акордеоністів “Консона”. Колектив демонстрував своє професійне виконавське мистецтво перед студентами університету й громадою міста. Крім оркестрової програми, звучали й сольні номери дуету “Концертіно”, який у супроводі литовських музикантів виконав твори симфонічної та сучасної акордеонної музики.

Педагогічний напрям діяльності дуету включає в себе публікацію навчально-методичних посібників “Аранжування та обробки концертних творів для двох акордеонів”, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для студентів вищих навчальних закладів культури й мистецтва [15]. Основою їхнього змісту стали популярні твори композиторів-класиків, народні й естрадні мелодії, джазові п’єси сучасних авторів. Ці збірники суттєво доповнюють ансамблевий репертуар студентів музичних училищ, консерваторій і академій, а також використовуються в концертній практиці професійних музикантів.

Наукову галузь складають дослідження естрадно-джазової музики в акордеонно-баянному мистецтві України й зарубіжжя, а також перспектив її розвитку крізь призму європейської інтеграції культур. Результатом дослідження стала монографія “Естрадний олімп акордеона” [16]. Ініціатором проекту науково-енциклопедичного видання є Міжнародний творчий центр Яна Табачника. Робота присвячена комплексному вивченню і відтворенню цілісної картини музичних напрямів сучасного акордеонно-баянного виконавського мистецтва другої половини ХХ – початку ХХІ ст., детермінованих динамікою розвитку світової музичної культури. Серед публікацій фахового напрямку – наукові статті, рецензії, рубрики. Вищезгадана проблематика розглядається також у вітчизняних і міжнародних фахових музичних виданнях, зокрема, “Джаз” (Україна), “Народник” (Росія), “Акордеонія” (Литва), “Intermusik” (Німеччина).

Підсумовуючи вищесказане, зазначимо, що кожен виступ дуету “Концертіно” в Україні чи за її межами залишав у шанувальників акордеонної музики багато приємних і незабутніх вражень. Зустрічі й творчі зв’язки об’єднували музикантів із цікавими людьми, збагачували їх сценічний досвід, спонукали до появи нових ідей і мистецьких проектів. 14 жовтня 2010 року в залі Івано-Франківської обласної філармонії відбулася презентація ювілейної програми дуету,

присвяченої 70-річчю Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника. За сприяння та підтримки ректора університету, доктора фізико-математичних наук, професора Остафійчука Богдана Костянтиновича здійснено запис CD та DVD дисків цього концерту, а також опубліковано ілюстроване науково-інформаційне видання “Дует акордеоністів “Концертіно” [17]. Насичені мистецькими подіями роки творчого десятиліття вписані в історію цього колективу, яка й сьогодні має своє продовження.

1. Черепанин М. Фестивальна афіша музею русскої гармоніки Альфреда Мирека / М. Черепанин, М. Булда // Народник. – 2004. – № 4. – С. 6–7.
2. Черепанин М. Портрети сучасних українських композиторів-баяністів / М. Черепанин // Народник. – 2005. – № 1. – С. 40–41.
3. Черепанин М. Феномен багатогранності таланта / М. Черепанин, М. Булда // Народник. – 2006. – № 1. – С. 38–39.
4. Черепанин М. Метри світового аккордеона в Києві. О I Міжнародному конкурсі-фестивалі “АссоHoliday” / М. Черепанин // Народник. – 2006. – № 3. – С. 9–12.
5. Черепанин М. Акордеонно-баянна творчість польських музикантів у контексті міжнародних мистецьких взаємин / М. Черепанин // Багатокультурність Івано-Франківської області та Опольського воєводства : зб. наук. праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф. – Івано-Франківськ, 2008. – С. 156–161.
6. Cherepanyn M. Das Akkordeon-Kulturfestival in der Ukraine. “Ассо-Holiday” 2009 / М. Cherepanyn // Intermusik. – 2009. – № 9. – September. – S. 8, 11.
7. Черепанин М. Свято акордеонно-баянної музики у Києві / М. Черепанин // Джаз. – 2009. – № 3. – С. 5–7.
8. Черепанин М. Палангському аккордеонному фестивалю і семінару-практикуму – 15 лет / М. Черепанин, Э. Габніс // Народник. – 2009. – № 3. – С. 2–4.
9. Черепанин М. Праздник аккордеонно-баянної музики в Києві. – (Категорія “Музыка варьете”) / М. Черепанин // Народник. – 2009. – № 4. – С. 3–5.
10. Черепанин М. Метри світового аккордеона. Творчі портрети естрадно-джазових музикантів. Ян Табачник / М. Черепанин // Джаз. – 2009. – № 5. – С. 23–25.
11. Черепанин М. Метри світового аккордеона. Творчі портрети естрадно-джазових музикантів. Виктор Власов / М. Черепанин // Джаз. – 2010. – № 2. – С. 26–30.
12. Черепанин М. Метри світового аккордеона. Творчі портрети естрадно-джазових музикантів. Валерій Ковтун / М. Черепанин // Джаз. – 2010. – № 4. – С. 28–31.
13. Черепанин М. Ювілейний музикальний форум Вищої ліги. Естрадна категорія / М. Черепанин // Народник. – 2010. – № 2. – С. 5–6.
14. Ястребов Ю. Київське чудо. V Міжнародний конкурс-фестиваль “АссоHoliday – 2010” / Ю. Ястребов // Народник. – 2010. – № 2. – С. 3.
15. Черепанин М. Аранжування та обробки концертних творів для двох акордеонів : навчальний посібник / М. Черепанин, М. Булда. – Івано-Франківськ, 2002. – 130 с.; Черепанин М. Аранжування та обробки концертних творів для двох акордеонів : навчальний посібник / М. Черепанин, М. Булда. – Івано-Франківськ, 2004. – 124 с.
16. Черепанин М. Естрадний олімп акордеона : монографія / М. Черепанин, М. Булда. – Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2008. – 256 с.
17. Сподаренко В. Дует акордеоністів “Концертіно” : науково-інформаційне видання / В. Сподаренко. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2010. – 24 с. : іл.

Додаток 1

Міжнародні відзнаки

- Диплом і медаль Вищої ліги метрів світового акордеона “За видатні заслуги і вагомий внесок у розвиток сучасного акордеонного виконавського мистецтва” (Київ, 2005);
  - “Золота Ніка” II і III Московського міжнародного фестивалю “Гармоника – душа Росії” (Москва, 2004, 2005);
  - Сертифікат Каталогу Зіркового Неба “Космос-Земля” (Москва, 2006).
- Дипломи лауреатів:
- I Міжнародного конкурсу “Кримська весна – 2001”;
  - II Всеукраїнського фестивалю “Зірки баяна на Запоріжжі” (Запоріжжя, 2002);
  - IV та V фестивалів джазової музики “Зимовий джем в Станіславові”, “Весняний джем в Станіславові” (Івано-Франківськ, 2001, 2002);
  - V ювілейного джазового фестивалю “Пап-джаз-фест” (Ужгород, 2002);

- III Міжнародного музичного фестивалю-конкурсу “Петро-Павловские ассамблеи – 2003” (Санкт-Петербург, 2003);
- II і III Московського міжнародного фестивалю “Гармоника – душа Росії” (Москва, 2004, 2005);
- XV Міжнародного фестивалю-семінару “Паланга – 2009”;
- IX Міжнародного фестивалю ансамблів акордеонної музики (Кошалін, 2009);
- подяка оргкомітету Поморського регіону за допомогу й співпрацю в організації освітянського форуму (Слупськ, 2010);
- диплом Асоціації акордеоністів м. Каунас (Литва) з нагоди 10-річного ювілею дуету акордеоністів “Концертіно” (2010);
- диплом Асоціації акордеоністів м. Лесковац (Сербія) з нагоди 10-річного ювілею дуету акордеоністів “Концертіно” (2010);
- грамота Управління культури Виконавчого комітету Івано-Франківської міської ради за активну участь дуету акордеоністів “Концертіно” у культурно-мистецьких заходах міста Івано-Франківськ і з нагоди 10-річчя творчої діяльності (Івано-Франківськ, 2010);
- грамота Генерального консула Російської Федерації в м. Львів В.Гузєва за великий особистий внесок у справу збереження і популяризації російської культури, зміцнення міжнародних відносин у Прикарпатті та у зв’язку з 20-річчям Російської общини Івано-Франківської області (Львів, 2010).

Додаток 2

Концертний репертуар

Популярні твори композиторів-класиків:

- Й.-С.Бах. Токата й fuga (d-moll).
- Козачок із симфонії (g-moll) невідомого автора початку XIX ст. Переклад М.Різоля.
- Дж.Россіні. Каватина Фігаро з опери “Сивільський цирюльник”.
- І.Штраус. Полька “Трік-трак”.
- В.Семенов. Болгарська сюїта.
- В.Монті. Чардаш.

Народні мелодії:

- Угорський танець “Чардаш”. Концертна обробка М.Двілянського.
- Е.Лекуона. Андалузія.
- Г.Дініку. Румунський весняний хоровод.
- Сербське коло. Концертна обробка М.Черепанина.
- К.Намисловські. Кларнет-полька.
- М.Тимофіїв. Свято в Карпатах.

Музика в стилі “ретро”:

- Б.Пейдж, А.Стоун. Модний гавот.
- Ж.Пейроннін. Королева мюзета.
- Дж.Пріват, М.Віттенет. Чаклунка.
- Т.Мюрена, Ж.Коломбо. Байдужість (Indifference).
- А.Фоссен. Флік-флак.
- Я.Вейвода. Розамунда.
- Е.Сантеухіні. Для тебе, Ріо Ріта.

Традиційне й сучасне танго:

- М.Родрігес. Кумпарсіта.
- С.Ірадье. Голубка (Paloma).
- Дж.Гаде. Танго ревності (Jalousie).
- П.Фросіні. Любовні посмішки.
- А.П’яцолла. Ave Maria. Oblivion. Meditango. Libertango. Adios Nonino.

Естрадно-джазові композиції:

- С.Джоплін. Вишукані синкопи.
- Дж. Керн. Дим.
- Г.Шендерьов. Варіації на тему К.Вейля “Меккі-мессер”.
- П.Дезмонд. П’єса на 5/4 (Take-five).
- Арт Ван Дамм. Очі чорні.
- З.Конфрі. Запаморочливі пальці.
- А.Музічіні, Р.Гальяно. Пісня для Джо.
- С.Тихонов. На ранчо ковбоя Джека.
- В.Ковтун. Прощення.

В статье исследуются концертно-исполнительское, педагогическое и научное направления деятельности дуэта аккордеонистов “Концертино”, анализируются индивидуальность исполнительского стиля и специфика его воплощения в творчестве коллектива, обосновывается эффективность инновационных проектов в отрасли международного сотрудничества.

Ключевые слова: дуэт аккордеонистов, исполнительский стиль, направления деятельности, концертное исполнительство, международное сотрудничество.

In the article has been researched the concert performance, pedagogical and scientific trends activity of the duet of accordionists “Concertino”, analysed individuality of performing style and its specific embodiment in the creation of the collective, substantiated effectiveness of innovative projects in international cooperation.

Key words: the duet of accordionists, performing style, trends activity, concert performance, international cooperation.

УДК 78.071.1

Віолетта Дутчак

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ БАНДУРНОГО МИСТЕЦТВА ДІАСПОРИ

Автор статті розглядає методологічні аспекти дослідження бандурного мистецтва діаспори періоду ХХ – початку ХХІ ст. Конкретизуються напрями та методи вивчення цього виду мистецтва як національно-культурного феномену.

Ключові слова: українське зарубіжжя, кобзарство, бандурне мистецтво діаспори, методологія дослідження, методи дослідження.

Бандурне мистецтво українського зарубіжжя – специфічний національно-культурний феномен українців періоду ХХ – початку ХХІ ст. Самобутність традиційного кобзарства, що сформувалося як окремий вид народної творчості українців у ХVІІ–ХІХ ст., завжди полягала в синтезі співу й інструментальної гри, оперуванням її представниками складною ієрархією системи репертуарних жанрів, володінням професійною лебійською мовою, сформованими канонами навчання – передачі секретів майстерності від учителя-майстра до учня. Проте на початку ХХ ст. характер кобзарства суттєво змінюється. Зумовило цю зміну складне переплетення кількох суттєвих об'єктивних чинників як соціально-політичного, так й історико-культурологічного характеру: переслідування кобзарів, революційні та військові події, поява нових академічних форм виконавства й музичних жанрів, що вплинули на загальне слухацьке сприйняття, тощо. Переосмислення в кобзарстві відбувалися також у зв'язку із суб'єктивними чинниками: неможливістю підтримувати закритий від посторонніх сакральний статус кобзарських братств, активізацією міських центрів культури, на відміну від сільських, де функціонували кобзарські угруповання, впливом гри й співу сліпих бандуристів як носіїв національних музичних жанрів на виконавство передових представників української інтелігенції. Саме стараннями останніх були не лише зафіксовані епічні зрізи репертуару кобзарів у звукозаписах та письмових розшифруваннях (Ф.Колесса, Леся Українка, О.Сластіон, К.Грушевська, Д.Яворницький, К.Квітка, Д.Ревуцький та ін.), але й спопуляризований цей напрям мистецтва шляхом видання методичної й нотної літератури (у самовчителях і підручниках гри на інструменті), аналізу регіональних та індивідуальних виконавських стилів бандуристів. Саме ці переломні фактори спричинили поступовий перехід від усної традиції кобзарства до писемної, а пізніше й процес його академізації. Для останнього характерними ознаками стали формування і поширення професійної освіти, розвиток сценічно-концертного напрямку виконавства, удосконалення інструментарію, розширення форм, жанрів та стилістики репертуару.

Соціально-політична ситуація в Україні впродовж ХХ століття зумовила ще один музично-культурологічний феномен – мистецтво української еміграції. Еміграція, з точки зору істориків, – явище неоднозначне, має на увазі тимчасову або постійну зміну місця проживання громадян. У таких умовах, як протидію асиміляційним процесам, представники українського зарубіжжя загострили і сприяли вирішенню проблеми збереження мови й традиційного на-